

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MELCHIORA WATHELETA
přednesené dne 12. dubna 2018¹

Věc C-99/17 P

**Infineon Technologies AG
proti**

Evropské komisi

„Kasační opravný prostředek – Kartelové dohody – Evropský trh s čipy do karet – Síť dvoustranných kontaktů za účelem koordinace odpovědí zákazníkům, kteří požadují snížení cen – Zpochybnění pravosti důkazů – Rozsah soudního přezkumu – Pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci“

1. Projednávaným kasačním opravným prostředkem se společnost Infineon Technologies AG (dále jen „navrhovatelka“) domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 15. prosince 2016, Infineon Technologies v. Komise (T-758/14, nezveřejněný, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2016:737), kterým Tribunál zamítl její žalobu znějící na zrušení rozhodnutí Komise C(2014) 6250 final ze dne 3. září 2014 v řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody [o Evropském hospodářském prostoru (EHP)] (věc AT.39574 – Čipy pro inteligentní karty) (dále jen „sporné rozhodnutí“), a podpůrně snížení výše pokuty, která byla navrhovatelce uložena.

2. V souladu s požadavkem Soudního dvora se toto stanovisko zaměří na dvě právní otázky vznesené navrhovatelkou na podporu svého kasačního opravného prostředku. Obě tyto otázky se týkají jednak podmínek výkonu soudního přezkumu v plné jurisdikci a jednak zpochybnění pravosti důkazů použitých Evropskou komisí.

I. Právní rámec

A. Nařízení č. 1/2003

3. Podle článku 31 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích [101 SFEU] a [102 SFEU]² „Soudní dvůr má neomezenou příslušnost přezkoumávat [pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci u] rozhodnutí, kterými Komise stanovila pokutu nebo penále. Může uloženou pokutu nebo penále zrušit, snížit nebo zvýšit“.

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205.

B. Pokyny pro výpočet pokut

4. Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003³ (dále jen „pokyny pro výpočet pokut“) stanoví pod nadpisem „Úpravy základní výše pokuty“:

„[...]

B. Polehčující okolnosti

29. Komise může snížit základní částku pokuty, jestliže zjistí existenci polehčujících okolností, například:

– [...]

– [...]

– jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že jeho účast na protiprávním jednání je podstatně omezená a v důsledku toho prokáže, že v době, kdy byl stranou protiprávních dohod, se ve skutečnosti vyhýbal jejich provádění a choval se na trhu konkurenčním způsobem; pouhá skutečnost, že se určitý podnik účastnil protiprávního jednání kratší dobu než ostatní podniky, se nebude považovat za polehčující okolnost, neboť je již zohledněna při výpočtu základní výše pokuty;

[...]“

II. Skutečnosti předcházející sporu

5. Skutečnosti předcházející sporu a podstatné skutečnosti sporného rozhodnutí byly popsány v bodech 1 až 40 napadeného rozsudku. Mohou být shrnuty následovně.

6. Komise byla dne 22. dubna 2008 informována o existenci kartelové dohody v odvětví čipů pro karty společností Renesas Technology Corp. a jejími dceřinými společnostmi (dále jen „Renesas“), která požádala o ochranu před pokutami na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů⁴ (dále jen „oznámení o spolupráci“). Poté, co Komise provedla neohlášené kontroly v prostorách několika společností tohoto odvětví a poté, co jim zaslala žádosti o informace, zahájila Komise dne 28. března 2011 řízení v souladu s čl. 11 odst. 6 nařízení č. 1/2003 proti společnostem Koninklijke Philips NV a Philips France (dále jen „Philips“), Renesas, jakož i společnosti Samsung Electronics CO., Ltd, a společnosti Samsung Semiconductor Europe GmbH (dále společně jen „Samsung“).

7. V dubnu 2011 zahájila Komise jednání o narovnání ve smyslu článku 10a nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 o vedení řízení Komise podle článků [101 SFEU] a [102 SFEU]⁵ se společnostmi Renesas, Samsung a Philips. Tato jednání byla přerušena v říjnu 2012.

8. Dne 18. dubna 2013 zaslala Komise oznámení námitek společnostem Renesas, Hitachi, Mitsubishi Electric Corp., Samsung, navrhovatelce a společnosti Philips. Slyšení se konalo dne 20. listopadu 2013.

3 – Úř. věst. 2006, C 210, s. 2.

4 – Úř. věst. 2006, C 298, s. 17.

5 – Úř. věst. 2004, L 123, s. 18; Zvl. vyd. 08/03, s. 81.

9. Dne 3. září 2014 přijala Komise sporné rozhodnutí. V tomto rozhodnutí Komise konstatovala, že čtyři podniky, a sice navrhovatelka, společnosti Philips, Renesas a Samsung, se účastnily jediného trvajících protiprávního jednání v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU a s článkem 53 Dohody o EHP v odvětví čipů pro karty v EHP (dále jen „dotčené protiprávní jednání“). Toto protiprávní jednání, ke kterému došlo v období od 24. září 2003 do 8. září 2005, se týkalo čipů pro karty, které jsou používány v SIM kartách mobilních telefonů, bankovních kartách, občanských průkazech a cestovních dokladech, předplacených televizních kartách a různých dalších aplikacích.

10. V době dotčeného protiprávního jednání se trh s čipy pro karty, který zahrnoval dva segmenty – a sice čipy pro SIM karty (využívané především pro mobilní telefony) a čipy pro jiné než SIM karty (využívané pro banku, bezpečnost a identifikaci) – vyznačoval trvalým poklesem cen, tlakem na ceny ze strany hlavních zákazníků na výrobce čipových karet a nerovnováhou nabídky ve vztahu k poptávce vyplývající ze zvýšení poptávky a neustálým a rychlým technologickým vývojem, jakož i strukturou smluvních jednání se zákazníky.

11. Dotčené protiprávní jednání se opíralo o síť dvoustranných kontaktů mezi adresáty sporného rozhodnutí buď na schůzkách, nebo během telefonních hovorů, které se konaly každý týden v letech 2003 a 2004. Podle Komise účastníci protiprávního jednání koordinovali svou cenovou politiku v oblasti čipů pro karty prostřednictvím kontaktů týkajících se stanovování cen, zejména konkrétních cen navržených hlavním zákazníkům, minimálních cen a orientačních cen, sdílení názorů na vývoj cen na nadcházející pololetí a záměrů v oblasti stanovování cen, ale rovněž výrobní kapacity a jejího využití, budoucího jednání na trhu, jakož i sjednávání smluv se společnými zákazníky. Kalendář koluzních kontaktů, jejichž seznam je obsažen v tabulce č. 4 sporného rozhodnutí, sledoval kalendář hospodářského cyklu. Poté, co Komise posoudila jejich cíl a okamžik, kdy k nim došlo, konstatovala vazby mezi těmito dvoustrannými kontakty. Mimoto při těchto příležitostech podniky někdy otevřeně zmiňovaly další dvoustranné kontakty mezi účastníky dotčeného protiprávního jednání a shromážděné informace byly předány konkurentům.

12. Komise kvalifikovala dotčené protiprávní jednání jako jediné trvajících protiprávní jednání. Koluzní kontakty byly propojené a doplňovaly se. Svým vzájemným působením přispěly k uskutečnění všech protisoutěžních účinků v rámci celkového plánu s jediným cílem.

13. Podle názoru Komise společnosti Samsung, Renesas a Philips věděly o protiprávním jednání v plném rozsahu. Naproti tomu navrhovatelka nesla odpovědnost za toto protiprávní jednání pouze v rozsahu, v němž se účastnila koluzních jednání se společnostmi Samsung a Renesas, jelikož neexistovaly důkazy, že byla rovněž v kontaktu se společností Philips nebo že měla subjektivní dojem, že se účastní celého dotčeného protiprávního jednání.

14. Konečně Komise měla za to, že jednání dotčených podniků mělo za cíl omezit hospodářskou soutěž uvnitř Unie a mělo značný dopad na obchod mezi členskými státy a mezi smluvními stranami Dohody o EHP.

15. Pro účely výpočtu pokut ukládaných podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 a pokynů pro výpočet pokut Komise upřesnila, že dotčené protiprávní jednání bylo spácháno úmyslně. Pro výpočet základní částky vzala ukazatel pro roční hodnotu tržeb spočívající na skutečné hodnotě tržeb za kartelizované výrobky, realizovaných podniky během měsíců jejich aktivní účasti na dotčeném protiprávním jednání. Použila koeficient závažnosti dotčeného protiprávního jednání ve výši 16 %. Přihlédla k době trvání 11 měsíců a 17 dnů u společnosti Philips, 18 měsíců a 7 dnů u navrhovatelky, 23 měsíců a 2 dny u společnosti Renesas a 23 měsíců a 15 dnů u společnosti Samsung. Použila koeficient ve výši 16 % z hodnoty tržeb z titulu dodatečné částky.

16. Z titulu polehčujících okolností přiznala Komise 20% snížení částky pokuty navrhovatelce z důvodu skutečnosti, že tato společnost byla odpovědná za dotčené protiprávní jednání pouze v rozsahu, v němž se účastnila koluzních ujednání se společnostmi Samsung a Renesas, a nikoli se společností Philips. Na základě oznámení o spolupráci přiznala ochranu před pokutami společnosti Renesas a 30% snížení výše pokuty společnosti Samsung.

17. V článku 1 sporného rozhodnutí Komise konstatovala, že následující podniky se účastnily jediného trvajících protiprávního jednání v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU a s článkem 53 Dohody o EHP v odvětví čipů pro karty v EHP:

- navrhovatelka od 24. září 2003 do 31. března 2005 „z důvodu její koordinace se společnostmi Samsung a Renesas“ [čl. 1 písm. a)];
- společnost Philips od 26. září 2003 do 9. září 2004 [čl. 1 písm. b)];
- společnost Renesas od 7. října 2003 do 8. září 2005 [čl. 1 písm. c)] a
- společnost Samsung od 24. září 2003 do 8. září 2005 [čl. 1 písm. d)].

18. V článku 2 sporného rozhodnutí Komise uložila pokuty ve výši 82 784 000 eur navrhovatelce [čl. 2 písm. a)], 20 148 000 eur společnosti Philips [čl. 2 písm. b)], 0 eur společnosti Renesas [čl. 2 písm. c)], a 35 116 000 eur společnosti Samsung [čl. 2 písm. d)].

III. Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

19. Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 13. listopadu 2014 (dále jen „žaloba na neplatnost“) žalobkyně podala žalobu, kterou se domáhala primárně zrušení sporného rozhodnutí a podřídně snížení pokuty, která jí byla uložena.

20. Na podporu své žaloby uplatnila žalobkyně šest žalobních důvodů. Napadeným rozsudkem Tribunál zamítl tyto žalobní důvody, a tedy žalobu žalobkyně v plném rozsahu.

21. Prvními dvěma žalobními důvody předloženými před Tribunálem, které se týkaly dodržování práva na obhajobu a zásady řádné správy, žalobkyně zejména kritizovala procesní zacházení s důkazem předloženým společností Samsung v roce 2012, a sice s interním e-mailem této společnosti ze dne 3. listopadu 2003, a kromě toho zpochybnila i pravost tohoto dokumentu.

22. V této souvislosti v rámci posouzení druhé výtky předložené na podporu prvního důvodu Tribunál v bodech 76 až 80 napadeného rozsudku v podstatě konstatoval, že Komise měla žalobkyni v průběhu správního řízení sdělit svá vlastní „vědecká posouzení“ týkající se pravosti tohoto e-mailu. Tato posouzení totiž představovala důkazy v neprospěch, jelikož vedly Komisi k závěru, že uvedený e-mail představoval věrohodný důkaz účasti žalobkyně na dotčeném protiprávním jednání. Tribunál však v bodě 85 tohoto rozsudku rozhodl, že skutečnost, že žalobkyni nebyla uvedena posouzení sdělena, neměla vliv na výsledek, ke kterému Komise dospěla ve sporném rozhodnutí, takže odmítl výtku žalobkyně v bodě 86 uvedeného rozsudku.

23. V rozsahu, v němž žalobkyně zpochybňovala důkazní hodnotu prohlášení zaměstnance společnosti Samsung v tom smyslu, že nepravdivé prohlášení nepředstavuje trestný čin v Korejské republice a po neúspěšné transakci měla společnost Samsung zvláštní zájem na „optickém vylepšení skutečnosti“, Tribunál v bodě 93 napadeného rozsudku v podstatě rozhodl, že společnost Samsung se jako žadatelka podle oznámení o spolupráci vystavila riziku ztráty prospěchu z této spolupráce v případě nepravdivého prohlášení.

24. Tribunál rovněž odmítl argument předložený žalobkyní v rámci druhého žalobního důvodu, vycházející z toho, že Komise měla požádat o nezávislý posudek elektronické verze e-mailu ze dne 3. listopadu 2003 vzhledem k neexistenci platného důkazu o jeho pravosti. V bodě 118 napadeného rozsudku Tribunál založil svou odpověď na tento argument na důvodu, že Komise při rozhodování o přijetí dodatečných opatření disponuje určitým prostorem pro uvážení a že v projednávané věci žalobkyně neprokázala vzhledem k posudkům, které jí byly poskytnuty, a ke svým vlastním vědeckým posouzením, že bylo třeba takovou žádost učinit.

25. V rámci přezkumu třetího žalobního důvodu, vycházejícího z porušení čl. 101 odst. 1 SFEU a rozděleného do čtyř částí Tribunál zejména přezkoumal tvrzení žalobkyně ohledně nedostatečné věrohodnosti důkazů poskytnutých společností Samsung a důkazu o existenci protiprávního jednání, kterého se dopustila žalobkyně.

26. V tomto ohledu v bodech 143 až 158 napadeného rozsudku Tribunál přezkoumal v rámci druhé části vznesené na podporu třetího žalobního důvodu argumenty žalobkyně směřující ke zpochybnění věrohodnosti důkazů předložených společností Samsung.

27. Zprvce Tribunál tyto argumenty v bodech 143 a 144 tohoto rozsudku odmítl jako neopodstatněné z důvodu, že i kdyby bylo třeba mít za to, že společnost Samsung nepředstavuje věrohodného svědka, a odmítnout všechna prohlášení a listinné důkazy, které poskytla, nezpochybnilo by to posouzení Komise, která vychází z prohlášení a listinných důkazů předložených společností Renesas, které prokazují, že žalobkyně měla protisoutěžní kontakty s touto společností, jako je kontakt, ke kterému došlo dne 31. března 2005. Tribunál v tomto ohledu odkázal na body 193 až 201 svého rozsudku s tím, že v bodech 197 až 206 uvedeného rozsudku Tribunál přezkoumal a odmítl argumenty žalobkyně směřující ke zpochybnění tohoto posledně uvedeného kontaktu.

28. Zadruhé a „pro úplnost“ Tribunál v bodech 145 až 157 napadeného rozsudku přezkoumal a odmítl výtky žalobkyně směřující ke zpochybnění věrohodnosti společnosti Samsung jako svědka a věrohodnosti prohlášení a důkazů této společnosti.

29. V této souvislosti Tribunál zejména uvedl, že jelikož žalobkyně nezpochybnila posouzení Komise, podle kterých jsou prohlášení a důkazy společnosti Samsung podpořeny dalšími členy kartelu, zejména společnostmi Renesas a NXP⁶, musely být všechny argumenty směřující k diskreditaci společnosti Samsung jako věrohodného svědka odmítnuty jako irelevantní (body 146 až 149 napadeného rozsudku). Kromě toho se Tribunál vyjádřil k výtkám žalobkyně týkajícím se věrohodnosti důkazů použitých Komisí k prokázání kontaktů ve dnech 3. a 7. listopadu 2003 (body 152 až 157 napadeného rozsudku).

30. V bodech 159 až 208 napadeného rozsudku Tribunál přezkoumal třetí část vznesenou na podporu tohoto žalobního důvodu a týkající se důkazu existence protiprávního jednání v rozporu s článkem 101 SFEU. Žalobkyně tvrdila, že žádný z jedenácti kontaktů, který měla se svými konkurenty, neporušoval toto ustanovení. V této souvislosti Tribunál v bodě 160 napadeného rozsudku upřesnil, že „žalobkyně nezpochybnila posouzení Komise, podle kterého ceny byly stanovovány v zásadě na ročním základě, což ostatně vyplývá z diskusí, kterých se žalobkyně účastnila. Za těchto podmínek stačí přezkoumat, zda se žalobkyně v období let 2003 až 2005, účastnila během každého z těchto tří let jedné nebo případně dvou protisoutěžních diskusí se společnostmi Samsung nebo Renesas k přijetí závěru o existenci protiprávního jednání v rozporu s článkem 101 SFEU“.

6 – Ze sporného rozhodnutí vyplývá, že společnost NXP převzala činnosti společnosti Philips od svého založení dne 29. září 2006. Komise měla za to, že se společnost NXP dotčeného protiprávního jednání nezúčastnila.

31. Za těchto podmínek Tribunál považoval za vhodné úvodem přezkoumat pět kontaktů mezi žalobkyní a společnostmi Samsung nebo Renesas, a sice kontakty ze dne 24. září 2003 (první kontakt), ze dne 3. listopadu 2003 (druhý kontakt), ze dne 18. března 2004 (šestý kontakt), ve dnech 1. až 8. června 2004 (sedmý kontakt) a ze dne 31. března 2005 (jedenáctý kontakt), přičemž první a poslední kontakt podle Komise vyznačovaly začátek a konec účasti žalobkyně na dotčeném protiprávním jednání.

32. Podle Tribunálu by tedy pouze v případě, že by těchto pět kontaktů neumožnilo prokázat existenci dotčeného protiprávního jednání, musel Tribunál přezkoumat, zda jiné kontakty, jako je kontakt ze dne 17. listopadu 2003, o nichž žalobkyně tvrdila, že nebyly protiprávní, přispěly k prokázání existence tohoto protiprávního jednání.

33. Tribunál dále přezkoumal a odmítl všechny argumenty předložené žalobkyní ohledně těchto pěti kontaktů.

34. Konkrétně, pokud jde o kontakt ze dne 24. září 2003 mezi žalobkyní a společností Samsung, přezkoumaný v bodech 161 až 176 napadeného rozsudku, Tribunál měl jednak v bodech 164 až 166 svého rozsudku za to, že dotčená výměna informací ohledně cen, současných a budoucích kapacit a plánovaného technologického vývoje mohla, zejména na trhu, kde jsou nabídka a poptávka koncentrované, mít bezprostřední vliv na obchodní strategii konkurentů. V bodě 168 tohoto rozsudku Tribunál upřesnil, že žádný z argumentů žalobkyně neumožňoval vyvrátit zjištění, podle kterého si žalobkyně a společnost Samsung přinejmenším vyměnily informace o očekávaných cenách pro příští rok.

35. Kromě toho v bodech 173 až 175 uvedeného rozsudku Tribunál označil tuto výměnu informací, které byly podle jeho názoru citlivé, za protiprávní jednání z hlediska účelu vzhledem k hospodářskému a právnímu kontextu relevantního trhu, uvedenému v bodě 59 odůvodnění sporného rozhodnutí, aniž to žalobkyně před Tribunálem zpochybnila.

36. Co se týče konkrétně diskusí o výrobní kapacitě, Tribunál v bodě 176 téhož rozsudku dodal, že jelikož Komise uvedla důvody, pro které měla za to, že výměna informací o kapacitách mohla s ohledem na vlastnosti trhu omezit hospodářskou soutěž, nebyla povinna prokázat existenci protisoutěžních účinků na trh za účelem kvalifikace předmětného jednání jako protiprávního. Kromě toho, i kdyby výměna informací o kapacitách nebyla sama o sobě dostatečná pro účely konstatování protiprávního jednání z hlediska účelu, nic to podle Tribunálu nemění na tom, že žalobkyně nezpochybnila skutečnost, že Komise právem konstatovala, že výměna informací o budoucích cenách představovala protiprávní jednání z hlediska účelu.

37. Pokud jde o kontakt ze dne 3. listopadu 2003 mezi žalobkyní a společností Samsung přezkoumaný v bodech 177 až 185 napadeného rozsudku Tribunál uvedl, že žalobkyně neprokázala, že objektivní důvody předložené Komisí pro odůvodnění existence několika verzí e-mailu z téhož dne, jehož pravost žalobkyně zpochybňuje, byly chybné. V každém případě existuje soubor nepřímých důkazů vyplývajících z jiných důkazů, podle kterých se protiprávní diskuse zmíněné v uvedeném e-mailu konaly. Tribunál přezkoumal e-mail zaměstnance společnosti Renesas ze dne 7. října 2003 a e-mail zaměstnance společnosti Samsung ze dne 7. listopadu 2003 (body 181 až 183 napadeného rozsudku).

38. Dále měl Tribunál za to, že jako odpověď na argumentaci, podle které kontakt ze dne 3. listopadu 2003 nepředstavoval omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu, stačí konstatovat, že Komise není povinna prokázat u každé protiprávní diskuse, že tato diskuse představuje takové omezení, pokud stanoví, že dotčené praktiky posuzované jako celek představují omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu (bod 185 napadeného rozsudku).

39. Pokud jde o kontakt mezi 1. a 8. červnem 2004 mezi žalobkyní a společností Samsung, Tribunál v bodech 192 až 196 napadeného rozsudku odmítl argumenty žalobkyně. S odkazem na bod 216 odůvodnění sporného rozhodnutí vycházel při konstatování existence výměny citlivých informací z dokumentu pocházejícího od společnosti Samsung.

40. Na základě přezkumu pěti výše uvedených kontaktů Tribunál dospěl v bodě 207 napadeného rozsudku k závěru, že „se Komise nedopustila pochybení, když měla za to, že se žalobkyně účastnila protisoutěžních diskusí se společnostmi Samsung a Renesas v období od 24. září 2003 do 31. března 2005“.

41. V reakci na čtvrtou část předloženou žalobkyní na podporu třetího žalobního důvodu a vycházející z toho, že vzhledem k nedělitelné povaze dotčeného protiprávního jednání by Tribunál musel zrušit sporné rozhodnutí v plném rozsahu, pokud by zejména dospěl k závěru, že kontakty ze dne 3. a 17. listopadu 2003 nebyly protisoutěžní, Tribunál v bodě 211 napadeného rozsudku rozhodl: „jak bylo shledáno v bodě 160 [napadeného rozsudku], žalobkyně nezpochybnila, že stanovení cen na relevantním trhu bylo obvykle na ročním základě. Jelikož bylo konstatováno [...], že se Komise nedopustila žádného pochybení, když konstatovala účast žalobkyně na pěti protiprávních kontaktech mezi roky 2003 a 2005, skutečnost, že dospěla nesprávně k závěru, že další kontakty, které Komise uvedla, jako je kontakt ze dne 17. listopadu 2003, nebyly ve skutečnosti konkurenční, nic nemění na zjištění, podle kterého se žalobkyně účastnila jediného trvajících protiprávního jednání po dobu těchto tří let. Proto na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně na jednání, i pokud by jiné kontakty, než je pět výše uvedených kontaktů, neporušovaly článek 101 SFEU, nic to nemění na tom, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala, že se žalobkyně účastnila dotčeného protiprávního jednání.“

42. Pokud jde o čtvrtý žalobní důvod předložený žalobkyní podpůrně a vycházející z nesprávného použití pojmu „jediné trvajících protiprávní jednání“, Tribunál v bodě 215 napadeného rozsudku shrnul body 285 až 315 odůvodnění sporného rozhodnutí. V bodech 216 až 223 tohoto rozsudku rovněž připomněl judikaturu vztahující se ke konstatování existence takového protiprávního jednání a účasti podniku na takovém protiprávním jednání.

43. S přihlédnutím k této judikatuře Tribunál následně přezkoumal pět výtek žalobkyně. Konkrétně Tribunál odmítl v bodech 226 až 232 napadeného rozsudku výtku vycházející z rozporů ve sporném rozhodnutí. Na základě analýzy odůvodnění a výroku tohoto rozhodnutí konstatoval, že „i když ve výroku rozhodnutí Komise dospěla k závěru, aniž by činila rozdíl mezi čtyřmi adresáty uvedeného rozhodnutí, že se všichni tito adresáti účastnili dotčeného protiprávního jednání, v odůvodnění uvedeného rozhodnutí je jasně uvedeno, že Komise měla za to, že se tyto podniky účastnily jediného trvajících protiprávního jednání, aniž je dotčena skutečnost, že žalobkyně, na rozdíl od ostatních třech potrestaných podniků, nebyla odpovědná za dotčené protiprávní jednání v plném rozsahu“ (bod 229 tohoto rozsudku). Nicméně na základě výkladu výroku sporného rozhodnutí a s přihlédnutím k jeho odůvodnění Tribunál v bodě 231 tohoto rozsudku rozhodl, „že výrok je třeba vykládat tak, že [Komise] nepřičítá žalobkyni odpovědnost za dotčené protiprávní jednání v plném rozsahu na rozdíl od ostatních adresátů [sporného] rozhodnutí, ale přičítá jí odpovědnost za toto protiprávní jednání v rozsahu, v němž měla protiprávní kontakty se společnostmi Samsung a Renesas. I když není znění výroku [sporného] rozhodnutí úplně vhodné, [...] nic to však nemění na tom, že výrok uvedeného rozhodnutí není v rozporu s jeho odůvodněním“.

44. Kromě toho v bodech 236 až 240 tohoto rozsudku Tribunál rovněž odmítl výtku vycházející z porušení zásad rovného zacházení a proporcionality při výpočtu pokuty. V bodě 239 tohoto rozsudku zejména odmítl zpochybnění 20% snížení pokuty, které Komise přiznala žalobkyni z titulu polehčujících okolností z důvodu její omezené účasti na dotčeném protiprávním jednání, z důvodu, že „žalobkyně nepředkládá žádný konkrétní argument, který by umožňoval se domnívat, že 20% snížení výše pokuty není v projednávané věci přiměřené skutečnosti, že se dotčeného protiprávního jednání účastnila pouze částečně“.

45. Výpočet pokuty byl dále přezkoumán Tribunálem v rámci pátého a šestého žalobního důvodu, které žalobkyně vznesla.

46. V bodech 255 až 259 napadeného rozsudku v rámci přezkumu pátého žalobního důvodu vycházejícího z nesprávného výpočtu pokuty v tom smyslu, že se žalobkyně neúčastnila kontaktů týkajících se jiných čipů, než jsou čipy SIM, Tribunál uvedl, že ceny těchto čipů byly zmíněny během kontaktu se společnostmi Samsung ze dne 24. září 2003 a že argumenty žalobkyně neumožňovaly toto zpochybnit (body 255 a 256 tohoto rozsudku). Dále Tribunál dodal „v každém případě [...], že žalobkyně nepředkládá žádný argument ve svých písemnostech s cílem odporovat posouzení Komise, obsaženému v bodě 221 odůvodnění [sporného] rozhodnutí a v jejích vyjádřeních, podle kterého existuje vztah mezi čipy SIM a jinými čipy, než jsou čipy SIM“ (bod 257 uvedeného rozsudku) a odmítl jako irelevantní argument žalobkyně, podle kterého tyto dva druhy čipů nespádaly do stejného výrobkového trhu (bod 258 téhož rozsudku).

47. V rámci šestého žalobního důvodu, vycházejícího z porušení pokynů pro výpočet pokut a zásady proporcionality, Tribunál zejména v bodě 270 napadeného rozsudku konstatoval, že pokuta uložená žalobkyni neporušila zásadu proporcionality. Tribunál založil tento závěr v podstatě na důvodu, uvedeném v bodě 269 tohoto rozsudku, že výše pokuty uložené žalobkyni je vysvětlena s ohledem na skutečnost, že její obrat je mnohem vyšší než je obrat ostatních potrestaných podniků, a pouze odráží hospodářský význam její vlastní účasti na dotčeném protiprávním jednání s tím, že je třeba upřesnit, že část celkového obratu z prodeje výrobků, které jsou předmětem dotčeného protiprávního jednání, nejlépe odráží hospodářský význam tohoto protiprávního jednání.

IV. Návrhová žádání účastnic řízení a řízení před Soudním dvorem

48. Navrhovatelka ve svém kasačním opravném prostředku navrhuje, aby Soudní dvůr:

- napadený rozsudek zrušil;
- zrušil sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká navrhovatelky;
- podpůrně snížil pokutu ve výši 82 874 000 eur uloženou navrhovatelce v bodě 457 písm. a) odůvodnění sporného rozhodnutí na přiměřenou výši;
- podpůrně vrátil věc Tribunálu k novému přezkumu a
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

49. Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zamítl kasační opravný prostředek;
- podpůrně zamítl návrh na snížení pokuty uložené navrhovatelce a
- uložil navrhovatelce náhradu nákladů řízení.

V. Ke kasačnímu opravnému prostředku

50. Na podporu svého kasačního opravného prostředku navrhovatelka předkládá tři důvody, které v podstatě odpovídají „třem právním otázkám“ uvedeným v bodě 2 jejího kasačního opravného prostředku. První důvod kasačního opravného prostředku tak vychází z porušení článku 263 SFEU z důvodu neúplného a selektivního soudního přezkumu. V rámci tohoto důvodu je konkrétně

vznesena otázka pravosti některých důkazů a důsledků, které z ní vyplývají z hlediska důkazního břemene. Tento první důvod je vnitřně spjatý s třetím důvodem, který vychází z nesprávných právních posouzení ohledně výpočtu pokuty uložené navrhovatelce a z porušení pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci. Konečně druhý důvod kasačního opravného prostředku se týká použití článku 101 SFEU, konkrétně pojmů „omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu“ a „jediné trvající protiprávní jednání“.

51. Právní otázky, které mají být podle požadavku Soudního dvora posouzeny v tomto stanovisku, jsou řešeny v prvních dvou částech prvního důvodu kasačního opravného prostředku ve spojení s třetím důvodem kasačního opravného prostředku. Jak je totiž uvedeno v bodě 2 tohoto stanoviska, tyto otázky se vztahují jednak k požadavku účinného soudního přezkumu, přičemž tato otázka je v projednávané věci spojena s výkonem pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci, a jednak ke zpochybnění pravosti důkazů použitých Komisí.

A. K účinnému soudnímu přezkumu a k pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci (první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku ve spojení s třetím důvodem kasačního opravného prostředku)

1. Argumentace účastnic řízení

52. V první části prvního důvodu svého kasačního opravného prostředku navrhovatelka zpochybňuje zejména závěry v bodě 160 napadeného rozsudku, který je výchozím bodem pro přezkum, který navrhovatelka považuje za nedostatečný.

53. Navrhovatelka v podstatě Tribunálu vytýká, že přezkoumal pouze pět z jedenácti údajně protiprávních kontaktů zjištěných Komisí, ačkoli je všechny zpochybnila. Protiprávnost posouzení Komise týkajících se některých zpochybněných kontaktů měla přitom vést ke zrušení odpovídajících závěrů Komise ve sporném rozhodnutí.

54. Navrhovatelka má tudíž za to, že soudní přezkum provedený Tribunálem je za podmínek uvedených v bodě 160 napadeného rozsudku neúplný a selektivní, a je tedy v rozporu s článkem 263 SFEU. Tento částečný přezkum způsobuje rovněž vadu napadeného rozsudku spočívající v nedostatku odůvodnění.

55. Kromě toho přezkoumané kontakty jsou nedostatečné na podporu konstatování jediného trvajícího protiprávního jednání na straně navrhovatelky.

56. Konečně takový selektivní přezkum neumožnil Tribunálu ani provést úplné posouzení závažnosti údajného protiprávního jednání, ani dostatečně přezkoumat uloženou pokutu. Tento poslední argument je převzat a rozvinut v rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku týkajícího se nesprávných právních posouzení, kterých se Tribunál dopustil při stanovování výše pokuty.

57. Komise zpochybňuje opodstatněnost všech argumentů navrhovatelky.

58. Pokud jde přesněji o kritiku bodu 160 napadeného rozsudku, Komise se domnívá, že vzhledem k tomu, že navrhovatelka nezpochybnila závěr, že ceny čipů pro karty byly stanovovány v zásadě na ročním základě, Tribunál se mohl omezit na přezkoumání, že se navrhovatelka účastnila přinejmenším jednoho protisoutěžního kontaktu ročně v období mezi roky 2003 a 2005. Stačilo totiž, aby hospodářské výsledky protisoutěžních kontaktů sledovaly své účinky nad rámec data, kdy k nim došlo. Za těchto podmínek nebyl Tribunál povinen odůvodnit svůj výběr pěti kontaktů, které přezkoumal, ani to, že nepřezkoumal účast navrhovatelky na ostatních šesti kontaktech. Navrhovatelka nemá žádný zájem na obdržení vysvětlení z tohoto titulu.

59. Mimoto na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, přístup Tribunálu ji nebránil, aby se správně vyjádřila k argumentům týkajícím se závažnosti protiprávního jednání a výše pokuty.

2. Analýza

a) K duální povaze soudního přezkumu rozhodnutí Komise v řízení podle článků 101 a 102 SFEU

60. Podle bodu 160 napadeného rozsudku Tribunál uvedl, že žalobkyně nezpochybnila posouzení Komise, podle kterého byly ceny stanovovány v zásadě na ročním základě. Na základě tohoto zjištění rozhodl, že „stačilo přezkoumat za roky 2003 až 2005, zda se žalobkyně účastnila během každého z těchto tří let jedné nebo případně dvou protisoutěžních diskusí se společnostmi Samsung nebo Renesas, k přijetí závěru o existenci protiprávního jednání v rozporu s článkem 101 SFEU. Za těchto podmínek považoval Tribunál za vhodné přezkoumat úvodem pět kontaktů mezi žalobkyní a společnostmi Samsung nebo Renesas [...], [p]řičemž první a poslední kontakt podle Komise vyznačovaly začátek a konec účasti žalobkyně na dotčeném protiprávním jednání. Pouze v případě, že by těchto pět kontaktů neumožnilo prokázat existenci dotčeného protiprávního jednání, musel by Tribunál přezkoumat, zda jiné kontakty, jako je kontakt ze dne 17. listopadu 2003, o nichž žalobkyně ve svých písemnostech a na jednání tvrdila, že nebyly protiprávní, přispěly k prokázání existence tohoto protiprávního jednání“.

61. Vzhledem k tomu, že Tribunál potvrdil závěry vyvozené Komisí ohledně pěti kontaktů, které se rozhodl přezkoumat, potvrdil účast žalobkyně na dotčeném protiprávním jednání, aniž přezkoumal argumenty uplatněné ve vztahu k ostatním kontaktům.

62. V bodě 211 napadeného rozsudku totiž Tribunál rozhodl, že „jelikož se Komise nedopustila žádného pochybení, když konstatovala účast žalobkyně na pěti protiprávních kontaktech mezi roky 2003 a 2005, skutečnost, že dospěla nesprávně k závěru, že ostatní kontakty, které uvedla, jako je kontakt ze dne 17. listopadu 2003, nebyly ve skutečnosti konkurenční, nic nemění na zjištění, podle kterého se žalobkyně účastnila jediného trvajícího protiprávního jednání po dobu těchto tří let. Proto na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně na jednání, i kdyby jiné kontakty, než je pět výše uvedených kontaktů, neporušovaly článek 101 SFEU, nic to nemění na tom, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala, že se žalobkyně účastnila dotčeného protiprávního jednání“.

63. Bod 160 napadeného rozsudku tedy představuje jádro kritiky ze strany navrhovatelky. Na rozdíl od „výběru“, který provedl v tomto bodě napadeného rozsudku, měl Tribunál provést vyčerpávající přezkum všech kontaktů zpochybněných navrhovatelkou.

64. Systém soudního přezkumu rozhodnutí Komise v řízení podle článků 101 a 102 SFEU zahrnuje dvě části. Spočívá jednak v „klasickém“ přezkumu legality aktů orgánů stanoveném v článku 263 SFEU a může být rovněž doplněn výkonem pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci na základě článku 261 SFEU a na návrh žalobců, pokud jde o sankce uložené v této oblasti Komisí⁷.

7 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. července 2014, Telefónica a Telefónica de España v. Komise (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, bod 42); ze dne 21. ledna 2016, Galp Energía España a další v. Komise (C-603/13 P, EU:C:2016:38, bod 71), jakož i ze dne 26. ledna 2017, Aloys F. Dornbracht v. Komise (C-604/13 P, EU:C:2017:45, bod 52).

b) K rozsahu přezkumu legality

65. V projednávané věci Komise ve sporném rozhodnutí konstatovala existenci jediného trvajících protiprávního jednání. Takové protiprávní jednání lze vymezit jako jednání vyplývající z trvajících jednání tvořeného několika činnostmi, které jsou součástí „celkového plánu“ z důvodu totožného předmětu, který narušuje hospodářskou soutěž v rámci společného trhu, i pokud by jeden nebo více prvků mohlo představovat rovněž samo o sobě a samostatně porušení článku 101 SFEU. V rámci takového protiprávního jednání je Komise oprávněna přičíst odpovědnost za tyto činnosti v závislosti na účasti na protiprávním jednání jako celku⁸.

66. Dále Soudní dvůr upřesnil, že „podnik, který se podílel na takovém jediném a komplexním protiprávním jednání chováním, které je mu vlastní, které spadá pod pojem dohody nebo jednání ve vzájemné shodě s cílem narušujícím hospodářskou soutěž ve smyslu [čl. 101 odst. 1 SFEU] a jehož účelem bylo přispět k uskutečňování protiprávního jednání jako celku, může tak být rovněž odpovědný za chování ostatních podniků v rámci téhož protiprávního jednání po celou dobu své účasti na uvedeném protiprávním jednání“⁹.

67. Tribunál měl za to, že má pravomoc přezkoumat legalitu sporného rozhodnutí v kontextu takového jediného trvajících protiprávního jednání a omezit svůj přezkum na přezkoumání účasti navrhovatelky „na jedné nebo případně dvou protisoutěžních diskusích během každého z těchto tří let [(tedy od roku 2003 do roku 2005)]“¹⁰, jejichž kontakty podle Komise vyznačovaly začátek a konec protiprávního jednání, kterého se dopustila navrhovatelka.

68. Vzhledem k tomu, že Tribunál uvedl jako předpoklad pro tento výběr, že navrhovatelka nezpochybnila posouzení Komise, podle něhož byly ceny stanovovány v zásadě na ročním základě, nevidím zde žádné zkreslení znaků dotčeného protiprávního jednání.

69. Skutečnost, že se určitý podnik nepodílel na všech prvcích zakládajících kartelovou dohodu nebo že hrál menší úlohu v těch jejích projevech, na kterých se podílel, není totiž relevantní pro prokázání existence protiprávního jednání, jelikož tyto skutečnosti je třeba zohlednit jen při posuzování závažnosti protiprávního jednání, případně při stanovování pokuty¹¹. Tribunál tedy mohl ve fázi přezkumu legality, aniž se dopustil nesprávného právního posouzení, omezit svůj přezkum na pět protisoutěžních diskusí rozdělených mezi tři roky doby trvání protiprávního jednání.

70. V rámci páté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka sice zpochybňuje úvodní konstatování Tribunálu týkající se ročního stanovování cen¹². Tento argument je však podle mého názoru nepřijatelný, jelikož nesprávná povaha tvrzení nebyla vznesena před Tribunálem, přičemž Komise výslovně založila sporné rozhodnutí na skutečnosti, že ceny čipů pro

8 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 258); ze dne 6. prosince 2012, Komise v. Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 41), jakož i ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise (C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 49).

9 – Rozsudky ze dne 6. prosince 2012, Komise v. Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 42), a ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise (C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 50).

10 – Bod 160 napadeného rozsudku.

11 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 86), a ze dne 6. prosince 2012, Komise v. Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 45).

12 – Viz body 57 a 58 kasačního opravného prostředku.

karty byly stanovovány v zásadě na ročním základě¹³. Tento argument je v každém případě neopodstatněný, jelikož navrhovatelka neprokazuje zkresení v tomto ohledu. Když Tribunál v bodě 160 napadeného rozsudku upřesnil, že „ceny byly stanovovány v zásadě na ročním základě“¹⁴, zcela jistě neomezil stanovování cen na výlučně roční základ.

c) K rozsahu soudního přezkumu v plné jurisdikci

71. Naproti tomu otázka rozsahu přezkumu, který musel Tribunál provést, vyvstává podle mého názoru v odlišném znění v rámci druhého aspektu systému soudního přezkumu rozhodnutí Komise v řízení podle článků 101 a 102 SFEU.

72. Jak jsem totiž připomněl v bodě 64 tohoto stanoviska, přezkum legality založený na článku 263 SFEU může být doplněn výkonem pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci na základě článku 261 SFEU a na návrh žalobců, pokud jde o sankce uložené v oblasti práva hospodářské soutěže Komisí¹⁵.

73. Přitom třebaže soudní přezkum v plné jurisdikci není samostatným procesním prostředkem, musí být nicméně vykonáván odděleně od přezkumu legality¹⁶. Jinými slovy, není tomu tak, že specifický přezkum nemusí být proveden v rámci pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci proto, že přezkum legality neodhalil protiprávnost¹⁷. Jak bylo připomenuto v bodě 69 tohoto stanoviska, zejména při tomto druhém přezkumu musí být vzata v úvahu skutečnost, že se podnik neúčastnil všech prvků zakládajících kartelovou dohodu nebo že hrál menší úlohu v projevech, na kterých se podílel.

74. Nyní je totiž pevně stanoveno, že „za účelem splnění požadavků na přezkum v plné jurisdikci ve smyslu článku 47 Listiny, pokud jde o pokutu, musí unijní soud při výkonu pravomocí stanovených v článcích 261 a 263 SFEU přezkoumat všechny právní nebo skutkové výhrady směřující k prokázání, že částka pokuty neodpovídá závažnosti a době trvání protiprávního jednání“¹⁸.

75. Tento požadavek na vyčerpávající přezkum vychází rovněž ze zásad individualizace a odstupňování „trestu“, které jsou řečeno slovy generálního advokáta A. Tizzana, dvěma ústředními zásadami jakéhokoliv systému sankcí ve správní a trestní oblasti¹⁹ a jsou základem pro judikaturu Soudního dvora týkající se stanovení výše pokut v právu hospodářské soutěže.

13 – Viz v popisu skutkových okolností, body 38 až 41 sporného rozhodnutí; v popisu událostí (základní zásady organizace kartelu), body 68, 76 a 77 sporného rozhodnutí; při použití článku 101 SFEU na projednávanou věc, body 246 a 297 sporného rozhodnutí. K přípustnosti nového důvodu, viz rozsudek ze dne 12. května 2016, *Bank of Industry and Mine v. Rada* (C-358/15 P, nezveřejněný, EU:C:2016:338, bod 91).

14 – Kurzivou zvýraznil autor tohoto stanoviska.

15 – Takový návrh je podle mého názoru v projednávané věci nesporný. Když totiž žalobkyně žádala Tribunál, aby zrušil nebo snížil pokutu, která jí byla uložena, nepochybně žádala Tribunál, aby vykonal svou pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci (viz zejména body 189 a 192 její žaloby na neplatnost). V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2017, *FSL a další v. Komise* (C-469/15 P, EU:C:2017:308, bod 72), jakož i stanovisko generální advokátky E. Sharpston ve věci *KME Germany a další v. Komise* (C-272/09 P, EU:C:2011:63, bod 78).

16 – V tomto smyslu viz *Muguet-Poullennec, G., „Sanctions prévues par le règlement no 1/2003 et droit à une protection juridictionnelle effective: les leçons des arrêts KME et Chalkor de la CJUE“, Revue Lamy de la concurrence: droit, économie, régulation*, 2012, č. 32, s. 57 až 78.

17 – V tomto smyslu viz *Van Cleynenbreugel, P., „Constitutionalizing Comprehensively Tailored Judicial Review in EU Competition Law“, The Columbia Journal of European Law*, 2012, s. 519 až 545, konkrétně s. 535 a 536; *Forrester, I. S., „A challenge for Europe’s judges: the review of fines in competition cases“, European Law Review*, 2011, sv. 36, č. 2, s. 185 až 207, konkr. s. 195.

18 – Rozsudek ze dne 10. července 2014, *Telefónica a Telefónica de España v. Komise* (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, bod 200; kurzivou zvýraznil autor tohoto stanoviska). V tomto smyslu viz rovněž rozsudek ze dne 27. dubna 2017, *FSL a další v. Komise* (C-469/15 P, EU:C:2017:308, bod 75). Právní nauka zdůraznila, že nutnost provést důkladný a vyčerpávající přezkum všech zpochybněných skutečností je požadavkem, který vyplývá z článku 47 Listiny základních práv Evropské unie a zahrnuje tedy základní právo na účinnou soudní ochranu (v tomto smyslu viz *Wesseling, R., a van der Woude, M., „The Lawfulness and Acceptability of Enforcement of European Cartel Law“, World Competition*, 35, 2012/4, s. 573 až 598, konkrétně s. 582). K požadavkům práva na účinnou soudní ochranu v právu hospodářské soutěže, viz rovněž *Van Cleynenbreugel, P., „Constitutionalizing Comprehensively Tailored Judicial Review in EU Competition Law“, The Columbia Journal of European Law*, 2012, s. 519 až 545, konkrétně s. 5; *Bellis, J.-Fr., „La charge de la preuve en matière de concurrence devant les juridictions de l’Union européenne“, v Mahieu, St. (dir.), Contentieux de l’Union européenne. Questions choisies*, Brusel, Larcier, coll. Europe(s), 2014, s. 217 až 233, konkrétně s. 217 a 218).

19 – Viz stanovisko generálního advokáta A. Tizzana ve věci *Dansk Rørindustri a další v. Komise* (C-189/02 P, EU:C:2004:415, bod 130).

76. Soudní dvůr totiž soustavně rozhoduje, že pro stanovení výše pokut „je třeba zohlednit dobu trvání [protiprávního jednání] a všechny skutečnosti, které mohou ovlivnit posouzení závažnosti [protiprávního jednání], jako je jednání každého z podniků, jejich role při zavádění jednání ve vzájemné shodě, zisk, který mohly z těchto jednání mít, jejich velikost a hodnota dotyčného zboží, jakož i riziko, které představují protiprávní jednání tohoto druhu pro cíle [Unie]“²⁰.

77. Nemůže tomu ostatně být jinak, neboť podle Soudního dvora „musí být závažnost protiprávního jednání vždy předmětem individuálního posouzení“²¹.

78. Podle mého názoru tedy Tribunál může být zproštěn výkonu druhé části soudního přezkumu pouze v případě, že okolnosti dovolávané za účelem stanovení výše pokuty jsou totožné s těmi, o které se opírají argumenty vznesené v rámci přezkumu legality a za předpokladu, že je Tribunál při této příležitosti všechny odmítl²².

79. V projednávané věci přitom podle mého názoru není dodržena druhá z těchto podmínek, neboť Tribunál se rozhodl přezkoumat v rámci přezkumu legality pouze pět z jedenácti kontaktů, které byly podrobně zpochybněny navrhovatelkou.

80. V části své žaloby týkající se návrhu na snížení pokuty sice žalobkyně vycházela ze zjištění Komise, podle kterých bylo prokázáno, že se účastnila sedmi ze čtyřiceti jednoho uvedeného kontaktu²³. Zdá se mi nicméně, že tento postoj je vysvětlen podpůrnou povahou jejího návrhu. Jelikož se navrhovatelka domáhala primárně zrušení sporného rozhodnutí a dovolávala se neexistence důkazu o protiprávním jednání z její strany, její podpůrný návrh vychází implicitně ale logicky ze zásady, že její hlavní argumenty nebyly přijaty.

81. Tato procesní metodika nemění nic na tom, že argumenty týkající se protiprávnosti jedenácti kontaktů identifikovaných Komisí ve sporném rozhodnutí mohly mít případně vliv na posouzení uložené pokuty, pokud by se ukázaly opodstatněné, neboť skutečnost, že podnik hrál menší roli v aspektech protiprávního jednání, na kterých se podílel, je skutečností, která musí být zohledněna při posouzení závažnosti protiprávního jednání, a případně při stanovení pokuty²⁴.

82. Zdá se přitom, že Tribunál neodpověděl na všechny argumenty vznesené navrhovatelkou, ať už v fázi přezkumu legality – tím, že přezkoumal pouze účast navrhovatelky na pěti protisoutěžních diskusích, třebaže zpochybnila odůvodněným způsobem protiprávnost jedenácti kontaktů identifikovaných Komisí ve sporném rozhodnutí – nebo při výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci tím, že uvedl, že se navrhovatelka „omezuje [...] na tvrzení, že hrála menší úlohu v dotčeném protiprávním jednání“²⁵, a že „důvod, proč [jí] byla uložena pokuta, jejíž výše je nejvyšší, je, že dosáhla mnohem vyššího obratu, než jsou obraty ostatních potrestaných podniků“²⁶, přičemž výše pokuty odrážela hospodářský význam její účasti na dotčeném protiprávním jednání.

20 – Rozsudek ze dne 7. června 1983, *Musique Diffusion française a další v. Komise* (100/80 až 103/80, EU:C:1983:158, bod 129; kurzivou zvýraznil autor tohoto stanoviska). Z nedávné doby viz rozsudek ze dne 8. prosince 2011, *Chalkor v. Komise* (C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 56).

21 – Rozsudek ze dne 11. července 2013, *Team Relocations a další v. Komise* (C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 102).

22 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. ledna 2017, *Aloys F. Dornbracht v. Komise* (C-604/13 P, EU:C:2017:45, body 55 a 56).

23 – Viz body 167 a 191 žaloby na neplatnost.

24 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 7. ledna 2004, *Aalborg Portland a další v. Komise* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 86), a ze dne 6. prosince 2012, *Komise v. Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 45). Závažnost týkající se účasti podniku na protiprávním jednání může být zohledněna zejména při posouzení polehčujících okolností (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2013, *Team Relocations a další v. Komise*, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, body 104 a 106).

25 – Bod 263 napadeného rozsudku.

26 – Bod 269 napadeného rozsudku.

83. Není zde sice zpochybněna relevance tohoto naposled uvedeného tvrzení a není možné tvrdit, že by byl Tribunál dospěl k jinému závěru, pokud by přezkoumal všechny výtky vznesené navrhovatelkou, avšak se zdá, že Tribunál nepřihlédl právně dostačujícím způsobem ke všem zásadním faktorům pro posouzení závažnosti jednání vytýkaného navrhovatele a právně dostačujícím způsobem neodpověděl na veškeré argumenty dovolávané navrhovatelkou směřující ke zrušení nebo ke snížení pokuty. Přitom právě to je předmětem přezkumu Soudního dvora v rámci kasačního opravného prostředku²⁷.

3. Závěry ohledně první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku ve spojení s třetím důvodem kasačního opravného prostředku

84. Na závěr mé analýzy první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku ve spojení s třetím důvodem kasačního opravného prostředku mám za to, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když nepřezkoumal všechny argumenty, které byly navrhovatelkou předloženy k prokázání legality kontaktů použitých v její neprospěch Komise.

B. K otázce pravosti důkazů

1. Argumentace účastnic řízení

85. V rámci druhé části svého prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka vytýká Tribunálu, že v bodě 118 napadeného rozsudku na ni přenesl důkazní břemeno ohledně nepravé povahy interního e-mailu společnosti Samsung ze dne 3. listopadu 2003. Jelikož Komise, které náleží důkazní břemeno ohledně prokázání protiprávního jednání, neprokázala pravost tohoto e-mailu v souladu se zásadou řádné správy a s ohledem na závažné pochybnosti vznesené navrhovatelkou, tento důkaz měl být prohlášen za nepřijatelný.

86. Navrhovatelka se přinejmenším domnívá, že vzhledem k jejím vyjádřením a k vyjádřením společnosti Samsung byla Komise povinna jmenovat nezávislého odborného znalce pro účely posouzení pravosti e-mailu. Toto platí tím spíše v řízeních v oblasti kartelové dohody z důvodu jejich trestní povahy.

87. Komise stanovisko navrhovatelky zpochybňuje. V případě zpochybnění pravosti důkazu je věrohodnost jediným relevantním kritériem a jeho důkazní hodnota je posuzována ve světle všech okolností věci.

88. Povinnost řádné správy jí neukládá prokázat pravost důkazu, takže není povinna jmenovat nezávislého odborného počítačového znalce.

89. V projednávaném případě Tribunál splnil tyto požadavky za účelem posouzení věrohodnosti interního e-mailu s ohledem na všechny okolnosti projednávaného případu a vzhledem k tomu, že interního e-mailu společnosti Samsung ze dne 3. listopadu 2003 bylo možné se dovolávat jako prvku souboru důkazů. Komise dodává, že s výhradou zkrácení důkazů nepodléhají zjištění skutkového stavu takto provedená Tribunálem přezkumu Soudního dvora.

27 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 244).

2. Analýza

a) K rozlišení mezi pravostí důkazu a jeho věrohodností

90. Pokud mohla Komise prokázat, že se určitý podnik účastnil zjevně protisoutěžních schůzek podniků, je pak na uvedeném podniku, aby poskytl jiné vysvětlení obsahu těchto schůzek²⁸.

91. V tomto ohledu „nestačí dotyčným podnikům tvrdit, že případně došlo k okolnosti, která by mohla ovlivnit průkaznost důkazů, [o které se opírá Komise] k tomu, aby na [ni] přenesl povinnost prokázat, že tato okolnost nemohla mít vliv na [jejich] průkaznost. Naopak s výjimkou případů, kdy dotyčný podnik nemůže takový důkaz předložit z důvodu jednání samotné Komise, je tento podnik povinen právně dostačujícím způsobem prokázat jednak to, že okolnost, které se dovolává, skutečně nastala, a jednak to, že tato okolnost zpochybňuje průkaznost důkazů, z nichž Komise vychází“²⁹.

92. Obecněji zásadou, která platí v unijním právu, je zásada volného provádění důkazů. Z této zásady vyplývá, že jediným kritériem relevantním pro posouzení předložených důkazů je jejich věrohodnost³⁰.

93. Za tímto účelem v rámci komplexních hospodářských posouzení Soudní dvůr upřesnil, že unijní soud musí zejména ověřit věcnou správnost dovolávaných důkazních materiálů, jejich věrohodnost a soudržnost³¹.

94. Nezpochybňuji tyto parametry, ale mám za to, že otázka pravosti důkazu musí nutně předcházet hodnocení jeho věrohodnosti: důkaz, který není pravý, nelze považovat za věrohodný, i když se tak jeví.

95. Je proto vhodné se zabývat základní zásadou, podle které je Komise v případě sporů o existenci protiprávního jednání, včetně sporů v oblasti práva hospodářské soutěže, povinna prokázat protiprávní jednání, která konstatovala, a předložit důkazy, které mohou právně dostačujícím způsobem prokázat skutečnosti zakládající protiprávní jednání³². Má-li nadále soud pochybnosti, musí být tato skutečnost ku prospěchu podniku, jemuž je určeno rozhodnutí, kterým se konstatuje protiprávní jednání³³.

96. To konkrétně znamená, že shledá-li Soudní dvůr, že přetrvává pochybnost ohledně úplnosti zpochybněného dokumentu nebo o tom, zda byl získán legitimními prostředky, musí být tento dokument odmítnut³⁴. Jedná se přesně o otázku přípustnosti důkazu. Přitom pouze tehdy, pokud jsou důkazy předložené Komisí přípustné, lze provést jejich posouzení s ohledem na jejich věrohodnost³⁵.

28 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, E.ON Energie v. Komise (C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 75).

29 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, E.ON Energie v. Komise (C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 76).

30 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. prosince 2013, Siemens a další v. Komise (C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:866, bod 128), a ze dne 27. dubna 2017, FSL a další v. Komise (C-469/15 P, EU:C:2017:308, bod 38).

31 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise (C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 54).

32 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, E.ON Energie v. Komise (C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 71).

33 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, E.ON Energie v. Komise (C-89/11 P, EU:C:2012:738, body 72 a 73).

34 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. prosince 1981, Ludwigshafener Walzmühle Erling a další v. Rada a Komise (197/80 až 200/80, 243/80, 245/80 a 247/80, EU:C:1981:311, bod 16).

35 – V tomto smyslu viz Bellis, J.-Fr., „La charge de la preuve en matière de concurrence devant les juridictions de l'Union européenne“, v Mahieu, St. (dir.), *Contentieux de l'Union européenne. Questions choisies*, Brusel, Larcier, coll. Europe(s), 2014, s. 217 až 233, konkrétně s. 221. Dodávám, že jestliže Soudní dvůr nikdy výslovně neuznal trestní povahu pokut za protiprávní jednání v rozporu s právem hospodářské soutěže, Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud pro LP“) rozhodl, že pokuta uložená k potrestání protiprávního jednání v rozporu s právem hospodářské soutěže „má trestní povahu, takže se použije čl. 6 odst. 1 [úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod] v dané věci v jeho trestní části“ (Soud pro LP, rozsudek ze dne 27. září 2011, A. Menarini Diagnostics v. Itálie, stížnost č. 43509/08, CE:ECHR:2011.0927JUD004350908, bod 44). I přes skutečnost, že Soud pro LP omezuje svůj přezkum na konkrétní případ předložený k jeho posouzení, základy jeho odůvodnění umožňují zobecnit závěr, ke kterému dochází.

b) Uplatnění na projednávanou věc

97. V projednávané věci navrhovatelka zpochybňuje pravost interního e-mailu společnosti Samsung zasláného jedním z jejích zaměstnanců dne 3. listopadu 2003. Na jedné straně existuje několik vytištěných verzí tohoto e-mailu a na druhé straně ve dvou znaleckých posudcích předložených navrhovatelkou byl v podstatě vyvozen závěr, že nebylo možné potvrdit jeho pravost.

98. Tyto argumenty byly podrobně rozvinuty navrhovatelkou v bodech 68 až 86 její žaloby na neplatnost. Zaprvé navrhovatelka poukázala na to, že první vytištěná verze byla bez adresáta i bez adresáta „v kopii“, a na údajné odeslání ve 3:27 hodin ráno (evropského času), kdežto telefonní hovor zaměstnance společnosti Infineon uvedený v dotčeném e-mailu proběhl v tomtéž dni. Zadruhé poukázala na rozdíly mezi první sdělenou verzí e-mailu a dalšími dvěma pozdějšími verzemi, které na rozdíl od první verze obsahují adresáta a šest dalších adresátů v kopii, jakož i odlišný čas odeslání. Zatřetí se navrhovatelka dovolávala znaleckého posudku, ve kterém se nezávislý znalec domníval, že e-mail ze dne 3. listopadu 2003 nebylo možné nade vší pochybnost považovat za pravý, což bylo potvrzeno stejným znalcem v druhém posudku.

99. Navzdory těmto skutečnostem Tribunál v bodě 181 napadeného rozsudku konstatoval, že Komise „mohla legitimně dospět k závěru, že se žalobkyně účastnila [protiprávních] diskusí“, když vycházela zejména ze skutečnosti, že „žádný posudek [nedospěl] k závěru, že e-mail ze dne 3. listopadu 2003 nepředstavuje současný důkaz pravosti, což ostatně před [ním] žalobkyně neprokázala“. V bodě 182 napadeného rozsudku dodal, že žalobkyně nepředložila „důkaz, že objektivní důvody předložené Komisí k odůvodnění, že existovalo několik verzí tohoto e-mailu, jsou chybné“.

100. Domnívám se, že se tak Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když nedodržel požadovaný důkazní standard v oblasti pokut za protiprávní jednání v rozporu s právem hospodářské soutěže. Tribunál totiž neposoudil ani rozdíly týkající se základních prvků e-mailu, jako jsou adresáti nebo čas odeslání, když ze znaleckých posudků předložených navrhovatelkou vyplývalo, že nebylo možné s určitostí potvrdit pravost e-mailu ze dne 3. listopadu 2003. Vzhledem k těmto skutečnostem měl Tribunál tento důkaz odmítnout: bylo povinností Komise prokázat kladně pravost e-mailu ze dne 3. listopadu 2003, a případně využít znalecký posudek požadovaný navrhovatelkou.

101. Tribunál však rovněž shledal, že skutečnost, že se konaly protiprávní diskuze uvedené v e-mailu ze dne 3. listopadu 2003, vyplývala rovněž z jiných důkazů, které společně tvořily „soubor nepřímých důkazů“³⁶.

102. Přitom na rozdíl od otázky, zda byla dodržena pravidla v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů, Soudní dvůr není příslušný ke zjišťování skutkového stavu, ani v zásadě k přezkoumávání důkazů, které Tribunál přijal na podporu tohoto skutkového stavu. Pokud totiž tyto důkazy byly získány řádně a byly dodrženy obecné právní zásady a procesní pravidla použitelná v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů, přísluší pouze Tribunálu posoudit hodnotu, kterou je třeba přiznat důkazům, které mu byly předloženy. Toto posouzení tudíž nepředstavuje, s výhradou případu zkreslování důkazů předložených u Tribunálu, právní otázku, která by podléhala přezkumu Soudního dvora³⁷.

36 – Bod 181 napadeného rozsudku. Viz rovněž bod 183 napadeného rozsudku.

37 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. ledna 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise (C-403/04 P a C-405/04 P, EU:C:2007:52, body 38 a 56), jakož i ze dne 19. prosince 2013, Siemens a další v. Komise (C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:866, body 39, 76, 77 a 129).

103. V důsledku toho, i když jsou skutečnosti použité Tribunálem sporné, jedná se o posouzení skutkového stavu, která nespádají do pravomoci Soudního dvora v rámci kasačního opravného prostředku. Vzhledem k tomu, že Tribunál shledal, že jiné dokumenty potvrzovaly konání protiprávních diskusí mezi konkurenty zapojenými do dotčeného protiprávního jednání, je argument týkající se pravosti e-mailu ze dne 3. listopadu 2003 v každém případě neúčinný.

VI. K vrácení věci Tribunálu

104. Na závěr mé analýzy první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku ve spojení s třetím důvodem kasačního opravného prostředku jsem dospěl k závěru, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když nepřezkoumal všechny argumenty, které byly předloženy navrhovatelkou k prokázání legality kontaktů, které byly Komisí použity v její neprospěch.

105. Podle článku 61 statutu Soudního dvora Evropské unie zruší Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu, je-li kasační opravný prostředek opodstatněný. Soudní dvůr může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Tribunálu k rozhodnutí.

106. Domnívám se, že v projednávané věci soudní řízení nedovoluje, aby Soudní dvůr vydal sám konečné rozhodnutí ve věci. Přezkum opodstatněnosti argumentů navrhovatelky by totiž vedl Soudní dvůr k rozhodování o skutkových otázkách na základě skutečností, které nebyly posouzeny Tribunálem v napadeném rozsudku. Mimoto skutková tvrzení ohledně merita sporu nebyla před Soudním dvorem projednána.

107. Věc je tedy třeba vrátit zpět Tribunálu, přičemž o náhradě nákladů řízení bude rozhodnuto později.

VII. Závěry

108. S ohledem na výše uvedené úvahy, aniž je dotčen přezkum ostatních důvodů kasačního opravného prostředku, navrhuji, aby Soudní dvůr:

- zrušil rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 15. prosince 2016, Infineon Technologies v. Komise (T-758/14, nezveřejněný, EU:T:2016:737), jelikož Tribunál nepřezkoumal všechny argumenty, které mu byly předloženy žalobkyní k prokázání legality kontaktů použitých v její neprospěch Komise, a
- vrátil věc Tribunálu a rozhodl, že o náhradě nákladů řízení bude rozhodnuto později.